

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **P. K.**, bývajúcej v L., proti žalovanému **M. K.**, bývajúcemu v H., zastúpenému JUDr. E. Č., advokátom so sídlom v H., **o určenie zániku práva spoločného nájmu bytu manželmi**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10 C 114/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 5. apríla 2011 sp. zn. 12 Co 50/2010, 12 Co 51/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné rozsudkom zo 14. júla 2010 č.k. 10 C 114/2008-131: **1.** určil, že spoločný nájom účastníkov konania k 3-izbovému družstevnému bytu č. 25 nachádzajúcemu sa na 3. poschodí bloku č. 2 na T. (ďalej len „predmetný byt“) zanikol dohodou o výmene bytov uzavretou 26. septembra 2002 medzi žalovaným a jeho rodičmi JUDr. F. K. a H. K. a dohodou o prevode členských práv a povinností uzavretou medzi tými istými účastníkmi; spoločný nájom zanikol 30. septembra 2002, **2.** zamietol protinávrh žalovaného a **3.** konštatoval, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením. Výsledkami vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa preukázané, že manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť. Za trvania ich manželstva sa účastníci konania stali spoločnými nájomcami predmetného bytu a tiež spoločnými členmi družstva. Žalobkyňa sa z bytu odsťahovala 2. júla 2002. Po zmene petitu žaloby išlo v konaní o posúdenie, či právo spoločného nájmu bytu účastníkov konania zaniklo na základe právneho úkonu žalovaného a jeho rodičov k 30. septembru 2002 (ako

navrhovala žalobkyňa), alebo odst'ahovaním sa žalobkyne z bytu 2. júla 2002 (ako navrhoval žalovaný). Dokazovaním bolo preukázané, že predmetný byt bol pôvodne v spoločnom nájme rodičov žalovaného, neskôr v spoločnom nájme žalobkyne a žalovaného. Keďže dohodu žalovaného a jeho rodičov z 26. septembra 2002 o spätnej výmene ich bytov, na základe ktorej sa spoločnými nájomcami predmetného bytu mali stať opäť rodičia žalovaného, žalobkyňa nepodpísala, ide o relatívnu neplatnosť tejto dohody, ktorej sa ale žalobkyňa nedovoľovala. Spoločný nájom účastníkov konania k predmetnému bytu preto zanikol 30. septembra 2002, lebo od 1. októbra 2002 už boli jeho spoločnými nájomcami rodičia žalovaného. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa žalobkyni v celom rozsahu vyhovel a protinávrh žalovaného zamietol.

Okresný súd Humenné uznesením z 20. júla 2010 č.k. 10 C 114/2008-138 rozhodol o trovách konania.

Na odvolanie žalovaného proti obom rozhodnutiam súdu prvého stupňa Krajský súd v Prešove rozsudkom z 5. apríla 2011 sp. zn. 12 Co 50/2010, 12 Co 51/2010: **1.** zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa vyhovujúci žalobe tak, že žalobu zamietol, **2.** potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí protinávrhu žalovaného, **3.** zmenil uznesenie súdu prvého stupňa o náhrade trov konania, **4.** rozhodol o trovách odvolacieho konania. Aj odvolací súd akcentoval, že žalobkyňa nebola účastníčkou dohody o výmene predmetného bytu za byt rodičov žalovaného, ktorá bola uzavretá 26. septembra 2002, a preto nie je touto dohodou viazaná. „Odvolací súd nemohol vyhovieť návrhu aj z dôvodu, že vo výroku rozsudku (súdu prvého stupňa) sa uvádza, že spoločný nájom zanikol uzavretím dohody z 26. septembra 2002 medzi žalovaným a jeho rodičmi a že tento spoločný nájom zanikol k 30. septembru 2002. Tak sú vo výroku uvedené dva dátumy zániku práva spoločného nájmu účastníkov k družstevnému bytu, pričom nie je riešené, komu z účastníkov bude patriť právo nájomcu ako člena družstva. Jednoznačne k 26. septembru 2002, resp. 30. septembru 2002 nedošlo k zániku spoločného členstva v družstve rozvedením manželov, ako to má na mysli ustanovenie § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve zanikne až právoplatnosťou rozhodnutia súdu o zániku práva spoločného nájmu bytu. Zánik je tak viazaný na rozhodnutie súdu, nie na hociktorý dátum. K tomuto dátumu nezaniklo právo spoločného nájmu bytu“. Z uvedených dôvodov odvolací súd výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené žalobe, zmenil tak, že žalobu zamietol. Na odôvodnenie výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku

zamietajúcom protinávrh žalovaného, odvolací súd uviedol, že „ak žalovaný opiera svoj návrh na zrušenie spoločného nájmu bytu dôvodmi opustenia spoločného bytu žalobkyňou 2. júla 2002, zatiaľ nie je možné takémuto návrhu s poukazom na § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyhovieť, pretože nie je tu dohoda účastníkov o určení zániku práva spoločného nájmu bytu. Neexistuje ani dohoda, kto z ich bude ako člen družstva nájomcom bytu, čím zanikne aj spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve“. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd tento výrok rozsudku súdu prvého stupňa za vecne správny. Výroky, týkajúce sa trov prvostupňového a odvolacieho konania, odôvodnil odvolací súd poukázaním na § 142 ods. 2 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Uviedol, že pred uzavretím manželstva účastníkov konania nadobudol 1,5-izbový družstevný byt a stal sa členom družstva. Tento byt bol za trvania manželstva vymenený za predmetný byt (vtedy v spoločnom nájme rodičov žalovaného) s tým, že neskôr, po vyriešení bytovej situácie žalobcu a žalovanej, sa na základe právneho úkonu dotknutých osôb stanú nájomcami predmetného bytu opätovne rodičia žalovaného. V zmysle ústne uzavretej dohody o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov z 10. júna 2002 si žalobkyňa nemôže robiť nároky na predmetný družstevný byt. So zreteľom na uzavretie tejto dohody a dobrovoľné odst'ahovanie sa žalobkyne z predmetného bytu je nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré spočíva na závere, že nedošlo k zániku práva spoločného nájmu účastníkov konania k predmetnému bytu ani ich spoločného členstva v družstve. Vzhľadom na to žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu podala svoj výklad skutkových okolností, za ktorých spolu so žalovaným nadobudla právo spoločného nájmu predmetného bytu a spoločné členstvo v družstve, ako aj okolností vedúcich k rozvodu ich manželstva. Podľa jej názoru ju žalovaný a jeho rodičia chcú pripraviť o časť majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (žalobkyne a žalovaného). Finančného vyrovnania vo vzťahu k bytu sa nedomáha pre seba, ale pre syna.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie bolo podané oprávnenou osobou a či smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho

súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Úvodom treba uviesť, že dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, aj to však nie v každom prípade. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Stanovením podmienok, za ktorých je dovolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku prípustné, sa účastníkovi konania vytvára procesná možnosť, aby (iba) v prípadoch (a výlučne za podmienok) v zákone uvedených spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a podaním dovolania dosiahol nápravu väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia. Pokiaľ ale dovolanie nie je podľa Občianskeho súdneho poriadku prípustné, dovolací súd sa obmedzí na konštatovanie neprípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku bez toho, aby pristúpil (mohol pristúpiť) k posúdeniu vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia.

Výroková časť rozsudku odvolacieho súdu, ktorý je v preskúmvanej veci napadnutý dovolaním, obsahuje viacero výrokov. Obsah dovolania a v ňom zvolené formulácie (§ 41 ods. 2 O.s.p.) nasvedčujú tomu, že dovolanie smeruje proti všetkým výrokom tohto rozhodnutia. Prípustnosť jednotlivých častí dovolania žalovaného bolo potrebné posudzovať samostatne.

1. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku – či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 236 až § 239 O.s.p.). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie – či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (vid' tiež R 50/1999).

Časť dovolania žalovaného smeruje proti výroku, ktorým dovolací súd zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa vyhovujúci žalobe tak, že žalobu zamietol. Týmto výrokom rozsudku odvolacieho súdu nebolo z procesného hľadiska negatívne zasiahnuté do právneho

postavenia žalovaného (žalovaný tu bol procesne úspešný – súd zamietol proti nemu smerujúcu žalobu).

I keď táto časť dovolania žalovaného smeruje proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), je neprípustne podaná tým účastníkom konania, v neprospech ktorého napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu nevyznel (rozhodnuté bolo v neprospech žalobkyne).

Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalovaného v časti smerujúcej proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu odmietol ako podané tým, kto nie je subjektívne oprávnený podať dovolanie (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

2. Časť dovolania žalovaného, ktorá smeruje proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, je síce subjektívne prípustná (došlo k zamietnutiu protinávruhu žalovaného), nie je ale procesne prípustná z objektívneho hľadiska.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Uvedenou časťou dovolania je napadnutý potvrdzujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Touto časťou dovolania nie je napadnutý zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani výrok rozsudku vydaného vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Napadnutý

potvrdzujúci výrok rozsudku nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Prípustnosť uvedenej časti podaného dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd (ex offio) skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Žiadna z týchto väd nebola v dovolaní namietaná a ani v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Z obsahu dovolania žalovaného (§ 41 ods. 2 O.s.p.) vyplýva jeho námietka, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právnym posúdením veci súdom ale nemôže dôjsť k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď napríklad R 43/2003). Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p.). I keby teda uvedená námietka dovolateľa bola opodstatnená (dovolací súd ju z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná okolnosť by nezakladala prípustnosť (uvedenej časti) dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

3. Žalovaný navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu ako celok. Pokiaľ dovolaním napadol aj výrok tohto rozsudku o trovách konania, smeruje jeho dovolanie proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na to treba prípustnosť dovolania proti nemu posudzovať podľa

ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.). Prípustnosť dovolania proti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania je ale vylúčená (viď § 239 ods. 3 O.s.p.). Keďže ani vo vzťahu k tomuto výroku nebola preukázaná procesná vada konania zakladajúca zmätočnosť, nemožno prípustnosť dovolania žalovaného proti tomuto výroku vyvodit' ani z § 237 O.s.p.

Z dôvodov vyššie uvedených Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalovaného vo všetkých jeho častiach podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p. ako podané niekým, kto na dovolanie nie je oprávnený (viď vyššie 1.) a ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (viď 2. a 3.). So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu nepožiadala o priznanie náhrady trov dovolacieho konania, preto jej dovolací súd túto náhradu nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. septembra 2011

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková